Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII — Reus Dimecres 14 de Septembre de 1898 — Núm. 3.607

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . . . Ptas 1
á provincias trimestre. . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar . . . . » 7
Anúncis, á preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Farmacia Serra

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

SECCIÓ DOCTRINAL

L' home

Vaja, que 'ls que 'ns demanavan l' home, á nosaltres los descentralisadors, los autonomistas, ja estarán contents: ja tenim home. Ja som tant com los sagastins, com los silvelistas, com los carlins, etc., etc.; ja 'ns podém anomenar buscant la radical en lo nom del home; ja tenim *apellido*, si 'l volém. Y, si volém, ja no 'ns hem d' avergonyir devant dels que sostenen la opinió, més ó menos anticuada, de que sense un home, sense un *jefe*, sense un director ilustre per son talent ó pel color de la seva sanch, no 's fa res; també nosaltres, si volém, tenim home, tenim *jefe*, tenim director, y del nom y de la fama d' aquest home no 'n parlém, perque faria riure ponderarho. Basta dir que 'ls mateixos que ja 'n tenen d' home, y fins homes, l' han festejat y se 'l volían portar á casa llur, los egoistas, los exclusivistas. Pero éll, l' home, terch desdenyós, deixant que li fessen festas, sens dignarse tornarlas. Ell se guardava per nosaltres, pels descentralisadors, pels autonomistas; per nosaltres que no l' hem anat á festejar, al contrari, que fins li hem dit lleig alguna vegada. Ja veyeu vosaltres, los festejadors, los desdenyats, si hi ha d' haver imparcialitat en lo criteri d' aqueix home, si han d' esser atractivas las nostras ideas que aqueix home vinga ab nosaltres sense haverlo demanat, haventli fet la cara llarga.

Ja tenim home; es dir no: tenim més que un home, tenim un sabre. Perque un sabre es més que un home. ¡Y quin sabre! Aquell sabre que ha privat algunas vegadas de dormir al propi Mac-Kinley y que arribá á *mitjpacificar* á Cuba y hauría arribat qui sab á qué, si l' haguessin deixat brandar com ell volía. ¡Quin sabre, minyons! Perque, si bé es veritat que de la *mitjpacificació* no n' acabá de treure 'l *mitj*, que era lo que 'ns convenía, fou aixó perque li trencaren las oracions. ¿Quí gosará assegurarho que aqueix sabre no hauría acabat la guerra y hauría fins aturat als mateixos yankis si no l' haguessin encadenat y cubert de menyspreu? No 'ns digueren los republicans y 'ls carlins y fins en Romero Robledo, que es sempre 'l de la última paraula—y també 'l de la primera,—no 'ns ho demostraren tots elocuentment que l' humiliar aqueix sabre era suicidarnos, *cubanament* parlant?

¿Hont es un sabre millor, més carregat de prestigi, més plé d' esperansas? Y no será, no, de ningú dels que l' han volgut; será nostre, será dels que no hi haviam somiat, dels que 'ns acontentavam ab tota mansuetut en fer propaganda pacífica, esperantho tot de la lenta evolució, sembrant per cullir es clar, pero sense forsar á la llevor, esperantho tot de la pluja y del sol, y sobre tot de Deu, á qual voluntat estém sotmesos. No hi haviam somiat may en lo poderós auxili d' un Boulanger, d' un Cassola, d' un... ¡Ey! no encare.

Pero res, nasquérem vestits y totas nos ponen. Aqueixas ideas que defensém son las de moda... y 's portan, vaja. Tots los polítichs s' hi van vestint més ó menos, tots menos en Sagasta, que es massa vell y ja no está de modas y vol acabar, ab la major sobrietat possible, aixó es sense garantías, sa vida política; menos en Sagasta y menos en Romero, perque no pot veure aqueixa moda segurament per esser massa ja 'ls que l' usan. No sabém qué fará quan sápiga que aqueix home, lo nostre home, l' home del sabre, l' ha adoptada també, ell tan atrassat de figurins que, segons nos digué temps arrera, encare porta la levita de quan era tinent. Quan ho sápiga en Romero es capás de desmayarse y de perdre la paraula, que fora 'l *summum*.

Y, no obstant, es cert, de tota certitut. Aqueix home se 'ns ha vestit de moda, aqueix home se 'ns ha fet autonomista. Pero ¡ey! autonomista de Catalunya; de lo restant d' Espanya no 'n resa. Perque en aquestas estém á l' hora present, que en parlant d' autonomía, de regionalisme, no més se refereixen los polítichs á Catalunya. Fora d' Espanya també 'n parlan molt de nostre moviment autonomista, pero allí, com que encare no 'ls faltan las garantías, son més llarchs de llengua que aquí y diuhen cosas perillosas. ¡Mira tu, lector, si n' han mogut de rebombori aquells *cuatro locos* á qui perseguí 'l pobre Cánovas, de quals estátuas ja ningú 's recorda, atiat per en Morlesin, que ningú sab hont pára! Las veus dels *cuatro locos*, á pesar d' esser quatre no més y com de *locos* segurament desafinadas; á pesar de que, segons un *Imparcial* de dias arrera, *afortunadamente decir catalanista no es decir catalán*; á pesar dels pesars, las veus dels *cuatro locos* piulan tan alt que ja omplen lo mon y fins las senten á Russia, y, l' *home*, l' *home del sabre*, las ha sentidas y s' ha fet d' ells, ¡d' ells! dels *cuatro locos y cuatro criminales!*

Un cas com un cabás. ¿Com no podiam esperar que en aqueix *manicomio suelto* dels catalanistas vingués á férnoshi companyía un home tan ilustre? Perque no hi ha *distingos* ni atenuants en la paraula del home del sabre: *la autonomía catalana*. Aixís en sech. ¿Cóm diantre deu esser que tanta gent que fou contraria de la autonomía cubana, are descarrili aixís quan se tracta de la nostra autonomía? Anénho á entendre. Be es veritat que las cosas han cambiat una pila del Abril ensá y que 'l concepte de la patria espanyola s' ha enxiquit una mica. Sense que 'ns n' adonessem se 'ns ha imposat are un verb que, ben analisat, arriba á fer feresa: lo verb *repatriar* que are pronuncian tots los llabis espanyols. Si are fa un any l' haguessim usat nosaltres, *los cuatro locos*, aqueix verb parlant dels soldats de Cuba y l' «Imparcial» s' hagués parat en l' intríngulis, ¡mesquinets de nosaltres! Pero avuy lo diu tothom ab una frescura....

L' home del sabre parla més que d' autonomía catalana. De l' autonomía pels altres estats espanyols, ja ho hem dit, no 'n resa. Nosaltres som més generosos y menos egoistas y volém autonomía y descentralisació per tots los demés Estats que mereixen tenirla, no sols d' Espanya sino de tot lo mon. Solzament la descentralisació y l' autonomía poden portar á las antigas nacions europeas la vida natural y feconda; y encare dirém més: en nostre humil concepte la proposició del Czar de Russia per lograr que 's desarmin las nacions y s' acontentin ab viure ab tranquilitat sens tenir las unas contra les altras envejas territorials ni d' hegemonia, aqueixa proposició no será factible fins que s' afluixia los llassos d' aqueixas unions artificiosas á las quals deuhen l' actual opressió pobles tan ilustres y de tant brillant historia com la Polonia, l' Irlanda y la Bohemia. Ja dirém alguna cosa, quan nos vagui, que 'l temps será lo que 'ns faltará menos, de lo que pensém sobre 'l projecte del autócrata de Petersburg, relacionantlo ab aqueix cavall de batalla de las autonomías que va essent l' última para la de la política.

Pero avuy no 'ns toca picar en cosas tan fondas; avuy nos hem de limitar á parlar de lo nostre, purament de lo nostre, de lo de la terrica, de Catalunya. Y se 'ns allarga l' article—que articlet voliam que fos,—s' allarga tant que es una llàstima; pero l' alegría diuhen que es xerrayre, y, no hi ha remey, avuy nos toca estar alegres. ¡Tenim un home! Tenim un sabre! ¿Ahont no podém arribar ab un home y un sabre? L' home més aclamat, més discutit, y l' únich sabre que podém reputar invencible. Lo nom... ¿Y per qué te l' hem dir lector? ¿Per ventura no l' endevinas? Desd' are es molt conseqüent que tots los autonomistas de Catalunya, que de mica en mica, contats tots matisos, serán una pila de regiments—usém un llenguatje marcial are que tenim sabre;—aviat tots los autonomistas catalans haurán de tenir lo retrato d' en Weyler penjat á l' espona del llit per fer ressucitar á sa vista l' esperansa després de las pasadillas dels somnis. Lo retrato del salvador, del redemptor, del primer autonomista. Y tenirlo á punt per tráurel al balcó lo dia de la victoria, posantlo sota dosser de cortinas de *ruans* y fentli llum ab duas aranyas de cristall ab velas de seu que, com las apaga 'l vent, no gastan gayre.

Lo que 'ns faltará, pel dia de la victoria, que ab l' auxili del home del sabre ja 'ns lo veyem als nassos, será una marxa patriótica per l' estil de la de Riego, de la *bulangera*, ó vaja de la de *Cádiz*. Desgraciadament las sarsuelas catalanas, que may havían ben arrelat, han passat enterament de moda y no hi podem anar á pescar res. Buscarho en aquellas antigas fora ridícol. Donchs ¿cóm ho hem de fer? Los músichs que tenim [illegible] ab una serietat qu' es feyna excusada anarlos á demanar una pesa que traduheixi en solfas l' esperit patriótich dels autonomistas catalans manats per l' home del sabre. Los nostres músichs l' han dada ara per las grans composicions religiosas y per las cansonerias populars y aixó no fa per cantarho ab xaranga, tal com convindría.

Peró no 'ns hi encaparrem, que tot sortirá quan hora sía. La cuestió era tenir l' home, y tenim home y sabre, y ab un home y un sabre no ha de faltar música. Ell la paraula ja l' ha deixada anar y ara hem de veure com la glosará en lo Senat—perque l' home es senador—, puig los diaris ja 'ns han fet saber que l' home, lo nostre home, porta tant esmolada la llenga com lo sabre y que ja ho sentirem á dir. La llàstima será si dura gayre aqueixa repatanería de Sagasta de voler que las cosas de la guerra y de la pau sian escatidas á porta tancada, sense auditori públich, sense taquígrafos y, lo que es pitjor, sense periodistas. De manera qu' es molt probable que 'ns quedarem sense saber lo que diga en Weyler y *mi gozo en un pozo*. Perque bé li hauríam de sentir desarrollar lo del seu autonomisme tant gentilment proclamat á Palma de Mallorca.

En fí, la cuestió es poder comptar ab ell, saber que es del nostres. Lo demés tot anirá venint. Conseguir are l' autonomía catalana será bufar y fer ampollas. Alguna mica mes difícil y mes arriscat era anar á conquistar lo Capitoli de Washington y no obstant.....

M. R.

Los repatriats

Ja ho veus, lector, en qué ha vingut á parar aquella famosa movilisació militar, admiració dels goberns y de las nacions, que feu l' Azcárraga en temps den Cánovas. Los pobres soldats que anaren á Cuba sortits directament de casa llur, sense experiencia de res, sense instrucció militar, que s' hagueren de batre primerament ab los rigors del clima, després ab un enemich incapás de fer altra guerra que la guerra d' emboscadas y, finalment, ab un contrari poderós ab qui hem sostingut una lluyta impossible, mirals com tornan: esdernegats los uns,

ab la salut perduda per sempre més; agonisants los altres, morintse á cada repich de campana, uns al embarcarse, altres pel camí, altres al desembarcar, altres al entrar en lo llatzeret, altres ¡Deu meu! pels carrers portats en las lliteras, qui sab si fins caminant y tot, fent los últims esforsos de flaquesa per arribar á abrassar, avans d' aclucar los ulls, á sos pares, á los germans... Axís los teniam, en aquesta tristíssima situació, los nostres soldats de Cuba, y encara hi havía qui parlava de seguir la guerra, y encara nosaltres eram maldits perque demanavan la pau...

Y no hi val allegar ignorancia. Aqueixa desconsoladora provisió de minyons aclaparats fa temps que 's veu desfilar pels carrers de Barcelona, fa temps que las veyem tots aqueixas caras grogas, afinadas, anuadoras com un remordiment. La processó vá continuant. ¡Y, Mare de Deu, si 'n será de llarga! ¡No n' hi há poca de gent encara que ha de tornar de aquella illa tant hermosa, tant envejada, que per nosaltres ha sigut mort y sepultura!

Com de costum, á pesar de las pomposas noticias que significavan lo contrari, quan los soldats han arribat s' han trobat que la més calenta era al cantí. Ni 'ls llatzerets estavan á punt, ni 'ls hospitals eran suficients, ni bastava 'l servey sanitari. Veritat es que no s' adoba en vuyt dias lo que está espatllat de tota la vida. La nostra exemplar administració havia de portar sa odissea fins al final. Ara resulta un poema cumplert.

No som nosaltres qui ha de judicar aqueix poema administratiu tan complicat y tan interessant, la posteritat es la que ho ha de fer, y hi tindrá verdaderament feyna tallada. Nosaltres lo que hem fet ha sigut posarhi algunas notas marginals á mesura que 'l tal poema s' anava desarrollant. Sería possible—nosaltres tenim la vanitat de crèureho aixís—que aqueixas notas marginals contemporáneas tinguessen algun valor temps á venir. Recomenam, donchs, *ai posteri* lo noteta qu' estampàrem al costat d' aqueix capítol, escrit en tinta vermella, que tracta de las expedicions militars á Cuba y á Filipinas Que sápigan bé los fills y 'ls nets dels actuals espanyols que no tothom quedava satisfet ab la musiquete del *Cadiz* y ab las admiracions dels qui no veyan, com nosaltres, las cosas de prop.

Lo Czar de totas las Russias, l' home qual poder autoritari sembla que tè la mes gran necessitat de soldats, ha fet á las nacions la generosa proposició de desarmar los exèrcits. Deu li pague tant noble y cristiá impuls. Es possible que no logre veure reexir l' idea, peró estam segurs que tots los pobles d' Europa se posarían instantaneament y de tot cor al costat del jove Céssar, y l' aclamarían ab tots en un mateix moment lo desembarch dels nostres pobres soldats.

Ja ho sabem que la guerra ha sigut sempre cruel é inhumana, peró hi ha de més y de menos, y sabem també que intentar una guerra quan faltan tots los elements per ferla, y primer que tots l' asistencia als malalts, es una cosa que 'ls hómens no son capassos de darli nom, que sols Deu pot calificarla. Y sabem també que per alguna cosa han passat dinou sigles de civilisació cristiana y que ja es hora d' arreglar en pau y germanor las cuestions dels Estats com s' arreglan las cuestions dels hómens quan tenen senderi y tenen cor.

Y no 'ns volem estendre en mes consideracions perque 'ns sortirían massa amargas.

Nostra regeneració

La prempsa madrilenya seguix parlant de la necessitat de compendrer cuant avants y vigorosament la regeneració d' Espanya.

Aquesta idea sembla com que está de moda. La escoltém en totas las conversacions; la llegím en tots los escrits; la trobém en totas parts.

¡Ojalá arribin á tirar arrels fondas y á fer surgir estímuls potents en la conciencia individual y en la conciencia colectiva! ¡Tant debó no sia fruyt d' una impressió superficial y passatjera.

Nosaltres abriguém lo temor de que seguirán las cosas cual se troban. Viurém en endevant, com hem viscut fins aquí, subjectes á la tutela del Estat, incompatible ab nostre benestar. La rutina, l' hábit, l' uniformitat, la peresa seguirán sent la base de nostra naturalesa. ¿Com, donchs, tenir esperansas?

Un fet característich nos donará la millor de las demostracions. L' Estat es avaro en materias d' ensenyansa, y ningú ignora que las dos terceras parts dels espanyols ni llegir y escriurer saben. ¿Cuants hi haurá que posseheixin coneixements superiors? ¿Cuants que segueixin y coneixin lo moviment científich modern? Si no 'ls primers, los últims poden contarse segurament ab los dits.

L' Estat á Espanya gasta en la primera ensenyansa 1.704,913 pessetas; en la segona ensenyansa (Instituts, Escolas d' Arts y Oficis y Escolas de Comers), 4.202,135; en ensenyansa superior, 3.524,832; en ensenyansa professional, Escolas especials, Bellas Arts y Establiments científichs, artístichs y literaris, 1.884.858 pessetas. En junt, 11 milions 316,738 pessetas.

¡Que elocuents son aqueixas xifras que prenémdels Pressupostos vigents!

Pera donar una idea de son valor, no hi ha com compararlas ab las d' altre poble mes afortunat que nosaltres.

En la ciutat de Boston (Estats Units) hi ha la Universitat de Harvard, aixi anomenada en honor à son generós fundador? ¿Vol saber lo lector que fortuna propia, arribada entre 'ls particulars, posseheix aqueixa Universitat sola? La de 12 milions de dollars. Altre Universitat la de Xicago, fundada en la segona meytat d' aquest sigle per un particular que doná per ella 2.600,000 dollars, poseheix un capital de set milions, també de dollars. Y compta que no hi ha en los Estats Units ciutat d' alguna importancia que no tinga sa Universitat ab grans recursos perá que realisi autonómicament una próspera vida.

Hem citat la ciutat de Boston. En 1894 tenia 607 escolas públicas y gratuitas, ab un personal de 1.615 entre mestres y mestras, y aprop de 70.000 alumnos, 53,638 dels cuals rebian en aquella fetxa, sens tenir que pagar un sol céntim, una instrucció que comprenía desde 'ls primers rudiments à la ilustració reservada entre nosaltres á las classes ricas. Al any gasta en aqueixas escolas, y per conseqüent, sens contar sas duas Universitats, la ja citada de Harvard y la de Wellesley, exclussivament destinada á las donas, més de dos milions de dollars, es à dir, molt més que l' Estat en tota Espanya y tota l' ensenyansa.

Per si aqueixos sugestius datos no bastessin, bastará afegir que Boston, en son afany de millorar sa vida intelectual, ha invertit en menos de cuátre anys dos milions de dollars en construhir novas escolas.

Comparant aqueixa vida intelectual exuberant ab la precaria y malaltissa d' Espanya, ¿qui no reconeixerá la necessitat urgentíssima de que 'ns preocupém fondament de nostre regeneració? Y comparant lo que aquí gasta l' Estat en ensenyansa ab lo que gasta en la República del Nort d' América una sola ciutat, ¿qui podrá negar que 'l régimen unitari es la font de nostre atrás é inferioritat?

Es l' Estat, indubtablement, qui nos cohibeix y 'ns empobreix y 'ns atrofia; l' Estat qui 'ns porta ressagats en la vida intelectual moderna; l' Estat qui 'ns impideix millorar nostras forsas, nostras facultats, nostres medis. Mentres sia omnipotent, mentres no 'l reduhím á sas funcions propias, no podrém nosaltres regenerarnos.

Cego será qui no ho coneixi.

Ll.

CRÓNICA

OBSERVACIONS METEOROLÓGICAS
del dia 13 de Setembre de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroide	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m. 3 t.	755 755	82 36		4'7	Sas	

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo	direccio	classe	can
9 m. 3 t.	Sol. 44 Sombra 30	18	25 28	S. SE	Cumul	0'4 0'6

Hem rebut un atent B. L. M. suscrit per nostre apreciat amich D. Joseph M.ª Borrás en sa calitat de President de la Junta d' auxilis de la classe travalladora, manifestantnos que la Junta en sessió que va celebrar ahir y tenint en compte que en l' actual época poden trobar fácilment travall las personas á qui auxiliava ha acordat suspendre interinament donarloshi travall.

Trobém bé aquesta mida, ja que en son ánim está lo proporcionarlo novament tan aviat ho reclamin las circunstancias.

—

Hem tingut ocasió de parlar ab personas dels vehins pobles de Maspujols, Aleixar y Vilaplana, las quals nos han manifestat que ans d' ahir caygué en aquells termes un fort ruixat quina aygua s' emportá cap á la riera algunas de las pocas avellanas que encara estavan per plegar.

Ab aquest motiu, per la riera de Maspujols hi baixá bastanta aygua.

—

La secció dramática de la recreativa societat «El Alba» está ensajant pera posar en escena lo próxim diumenge l' interessant dramá en 3 actes y en vers original dels senyors Lluís Quer y Bonaventura Sanromá «L' Hostal de la Coixa».

—

Cinch barcos tagalos, més ó menos armats de canons, han sigut tirats à fons al acostarse á las Visayas. No sàbém si d' aquest fet ne treurán los diaris de la derrera gota de sanch las degudas consecuencias ó si l' agafarán pel cantó que crema y 's revifarán creyentse que 'ns podém barallar altre cop ab los Estats Units si aquestos exageran las condicions en las conferencias que s' han de celebrar á París lo mes vinent.

Temém que l' agafin per la tremenda perque no tenen cap ni peus y que no vejan l' alcans que te 'l presentarse com invasors aquells mateixos infelissos que s' acotavan devant d' un castilá.

Ja comensan per repicar á bon temps sabent que n' han mort d' ofegats una pila, sense calcular que de tagalos n' hi ha més que de formigas en los horts y que lo pitjor de tot es que las formigas s' hi tornin á picadas.

Es molt mala senyal que 's presentin com invàsors los que avans s' agenollavan á las voras dels camins. Lo número mateix de tagalos que hi ha avuy hi havia ahir; desprès d' ofegats los que anavan en los cinch barcos ensorrats, ne quedan tants com ne quedavan després dels combats de Cavite y de Noveleta. Dels que no 'n quedan tants es d' espanyols, que no 's revifarán pas ab aquesta petita victoria, que no arribará may á gran, perque prou se cuydarían los yankees d' aixalar al general que demá 'ls pogués fer sombra.

—

Per personas arribadas de Vilaplana sabém que en las elecciones efectuadas lo passat diumenge, no 's presentá ni un sol elector á emetrer son vot pera cap dels dos candidats. En sa consecuencia han sigut enviadas en blanch las actas.

Heusaquí un poble que en tot y ser molt petit dona exemple á las vilas y ciutats d' importancia.

—

Si 's reuneixen suficient número de senyors regidors avuy al mitj-dia l' Excm. Ajuntament celebrará sessió de primera convocatoria.

—

Al preu de des rals s' ha posat á la venda lo primer volúm de propaganda regionalista que ha publicat l' «Unió Catalanista» ab lo títul «Fets de la marina de guerra catalana».

Ho fem avinent als nostres amichs y los hi recomaném que 'l comprin donchs es un llibre per demés interessant.

—

Resultat de las eleccions de diputats provincials verificadas diumenge en aquesta provinciá:

Districte de Falset-Gandesa

Don Lluís Cañellas	8.774 vots.
» Frederich de Magriñá	8.229 »
» Miquel Barceló	7.454 »
» Joan Meroles	4.976 »
» Ramon Clavería	4.779 »

Faltan datos solzament de cuatre pobles, que son Bisbal de Falset, Cabacés, Lloá y Margalef.

Districte de Reus

Don Teodor Cavallé	1.285 vots.
» Sebastiá Montaner	541 »

Faltan datos de cinch pobles.

Districte de Valls

Don Francisco Ballester	3.265 »

Faltan datos de varis pobles.

Districte de Tortosa

Don Francesch Roig	6.232 »
» Víctor J. Olesa	5.389 »
» Joan Bautista Jardí	4.024 »
» Joseph Kies	3.884 »
» Joan Ribás	3.412 »
» Enrich Pedrola	3.238 »
» Pau Canalda	2.526 »
» Ramon Martí	1.989 »

Faltan datos de deu seccions.

—

Diuhen de Santander:

«Quan tant escasseja l' or no deixa de ser curiós que al dragar á la entrada de la dàrsena vella aquets dias, hagin sortit entre 'l fanch algunas onsas d' or, moneda poch corrent y encara de molts desconegudas.

La noticia de la troballa ha excitat la curiositat de molts, que regiran lo fanch ab lo dalit de trobar lo que pochs logran».

—

La Cambra espanyola de comers de Cette ha dirigit una important exposició al ministre d' Estat denunciantli 'ls travalls que fan los diferents grupos proteccionistas francesos y en particular los representants del Congrés dels districtes del Mitjdía, pera dificultar la importació dels vins espanyols, demanant al seu gobern que fixi uns drets d' aduana prou elevats pera que quedi de fet anulada.

Pera fer més fácil la tasca del ministre, la Cambra de Cette ressenya detalladament quantas rahons se poden fer avinents pera combatre la pretensió dels proteccionistas del vehí Estat.

—

En breu arribarán á la Corunya dos vapors ab tropas negras que forman un regiment de 1.500 plassas, ab sa banda de cornetas y escuadra de gastadors.

Lo general Toral se negava á embarcar ditas tropas pera la Península, pero 'ls yankees han exigit la sortida en vista de que son repatriats los voluntaris afectes á Espanya.

S' ignora lo destí que donará lo gobern á dit regiment.

—

L' embaixador de Alemania á Madrid ha entregat á nostre paysá lo distingit esculptor Sr. Querol las insignias de la creu de Sant Miquel, ab que fou premiat en la recent Exposició de Berlín.

—

Ha jurat lo cárrech de senador lo Marqués de Matiánso.

—

Lo recaudat ahir per concepte de Consums puja á 942'56 pessetas.

ESCORIAS THOMAS—Végis l' anunci de la quarta plana, Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

Desde Maspujols

—

12 de Septembre de 1898.

Senyor Director de Lo Somatent.

Molt senyor meu: A dos quarts de cinch de la tarde d' ahir, procedent de Reus arribá á aquesta vila lo senyor Rector recent nombrat pera ocupar la vacant que deixá lo Doctor D. Francisco Compte (Q. A. C. S).

Las autoritats, diferents rectors y representants de las parroquias del vehinat, y una crescuda comissió dels habitants de la vila, sortí á rebre á bona distancia d' aquésta, al Rvnt. D. Joseph Rocamora que venía acompanyat del Iltre. Canonge de la Catedral de Tarragona Doctor Bálcells y de numerosos amichs.

La població en massa sortí al carrer ab respectuosa actitut á saludar al beneficiat hoste, que ab son escullit acompanyament se traslada á la Parroquia de Santa María pera l' acte oficial de la presa de possessió. Després de las ceremonias de ritual, lo novell senyor Rector desde la trona ab fácil y conmoguda paraula doná las gracias al senyor Ecónomo, capellans, autoritats y á quantas personas prengueren part en tan important acte, després de lo qual la comitiva á prechs del referit senyor se traslladá á la Rectoría, y fou obsequiada ab un expléndit refrigeri.

La primera impresió que 'l poble rebé de son nou Rector, fou molt grata y ha de contribuhir á mitigar la pena y condol que deix la ausencia del virtuós ecónomo Rvnt. D. Joan Canyisá, germá de nostre company de causa D. Antón, que ab infatigable zel, verdadera unció apostólica y delicat tacte, per espay de vuit anys ha regit ab complascencia de tothom, son elevat ministeri.

No podém per menos, desde aquestas columnas, de felicitar al Rvnt. Mossen Rocamora, segurs que si segueix las petjadas de son antecessor Ecónomo, com prometé ferho, se veurá estimat de tothom y no li faltará l' apoyo dels vehins de la vila tan morigerads com es la de Maspujols.

Devèm també fer extensiva nostra felicitació als habitants de Figuerola, població ahont vá destinat Mossen Canyissá.

Son affom.

Lo Corresponsal.

SECCIÓ OFICIAL

Centro Católich

Lo dia 15 del corrent mes quedará oberta la matrícula pera las classes següents: Instrucció primaria, dibuix lineal y de figura. Las que comensarán lo primer d' Octubre de las 8 á dos cuarts de 10 de la nit.

Doctrina Cristiana y preparació pera la primera Comunió lor diumenges de 3 á 5 de la tarde.

Pera ser admesos á ditas classes que son completament gratuitas, deuhen acreditar los aspirants tenir bona conducta, ser pobres y perteneixer á la classe obrera.

Reus 12 Setembre 1898.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari, Francisco de P. Bertrán.

—

Registre civil

del dia 12 de Septembre 1898

Naixements

Joan Pamies Sagrià, de Joan y Ratela.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Jaume Ardevol Sardá, 80 anys, P. de la Sanch, 12.—Pere Nolasch Batlle Vallespinós, 24 anys, Galenas, 11.—Raymunda Buldó Pamies, 38 anys, Font, 8.—Dolors Vilafranca Munté, 15 mesos, Galió, 24.—Elvira Trillas Carbonell, 38 anys, Seminaris, 63.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—La Exaltació de la Santa Creu.
Sant de demá.—Sant Nicomedes.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Bárcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	58'47	Filipinas	‘
Exterior	66'75	Aduanas	88'25
Amortisable	67'75	Cubas 1886	69'87
Fransas	24'65	Cubas 1890	53'62
Norts	24'80	Obs. 6 0[0 Fransa	76'50
Exterior París	41'75	Obs. 2 0[0 »	39'50

GIROS

París	62'50	Londres	‘

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paissos.

Nota.—Se reben adhessions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfàn los cupons de Janer y Abril de dita Companyía.

—

BOLSI DE REUS

Cotisacions realisadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre,

Interior	58'50	Cubas del 86	69'87
Exterior	‘	Cubas del 90	53'50
Colonial	‘	Aduanas	88'25
Norts	24'80	Oblg. 5 p $\frac{0}{0}$ Almansa	77'75
Fransas	24'70	Id. 3 p $\frac{0}{0}$ Fransa	39'62
Filipinas	‘		

PARÍS

Exterior	41'75	Norts	‘

GIROS

París	62'50	Londres	41'16

Se reben ordres pera operácions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de menedas d' or de tots los paissos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhessió de las obligacions al conveni de la Companyía de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

—

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Valldurí y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.	‘
» á 8 » vista.	‘
París á »	‘
Marsella á 8 » »	‘

VALORS LOCALS	DINER	PAPER.	OPER.
ACCIONS	0[0	0[0	0[0
Gas Reusense.		750	
Industrial Harinera. . .		500	
Banch de Reus.		475	
Manufacturera de Algodon.		400	
C.ª Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150		

—

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 12

De Bilbao y esc. en 26 dias, v. Cabo Quejo, de mil 213 ts., ab efectes, consignat á D. Marián Peres.

De Málaga y Denia en 5 dias, v. Alcira, de 657 toneladas, ab efectes, consignat à D. Anton Mas.

De Blanes en 4 dias, l. Joven Pepita, de 25 ts., ab efectes, consignat á D. Joan Mallol.

Despatxadas

Pera Marsella y esc. v. Cabo Quejo, ab efectes.
Pera Génova y esc. v. Alcira, ab efectes.
Pera Liverpool y esc. v. Pinzón, ab efectes.

Barcos á la carga

Pera Gothemburgo, Cophenhague, Stokolmo, Christianía, Bergen, Maimó, Helsigbourg, Norrkóping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig Koeniusberg Libau, Riga, y demès ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estará á la carga del 19 al 20 de Septembre lo vapor Adolph Meyer, que despatxan los senyors Boada Germans.

Pera Aalifax, Quebec y Montreal estará á la carga lo 30 del corrent lo vapor Bellona, consignataris senyors Mac-Andrews y C.ª

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Còm se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sâs consecuencias?

La persona que sufreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltas vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be à consecuencia d' un esfors voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; peraixò basta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixís, sino que es precís que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cautchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omopláticbs pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corretjir la obessitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurjiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 13.

«La Correspondencia» publica una carta de Cervera, encare que advertint l' origen yanki dels despaigs. Diu la carta: «No crech que hi hagi á Espanya qui senti odi contra la República nortemericana com no sia algun ignorant, després que s' hagi enterat del modo com han sigut tractats los mariners espanyols als Estats Units.

»No tinch prou paraulas—afegeix lo general Cervera—pera expressar mon agrahiment á Nort-América, que ha tingut en compte lo que jo vaig considerar sempre com lo primer deber; lo regoneixement de la bravura del soldat y 'l cumpliment dels debers d' homes d' educació. Lo que jo vaig fer ab lo tinent Hobson m' ha valgut moltas ovacions y ha contribuhit á la manera espléndida ab que he sigut tractat junt ab mos oficials.»

Lo general Cervera acaba sa carta tornant á expressar son regoneinement per la manera ab que se l' ha tractat als Estats Units.

Cumplint los acorts adoptats en lo ministeri de Marina, del departament de Cádiz sortirá una comissió pera Santander á fí d' estar allí, quan arribi Cervera ab l' Estat Major.

—Acaba de rebres un despaig de Nova-York dihent que ha sortit d' aquell port á bordo del vapor «Champagne» la comissió americana encarregada d' ultimar lo tractat de pau à París. Avans de sa sortida celebraren una conferencia ab Mac-Kinley y ab lo secretari d' Estat Mr. Day.

—Los comissionats guardan absoluta reserva sobre las instruccions que tenen rebudas.

—La cuestió de Filipinas preocupa vivament al Gobern americá. Los ministres estudiarán nevament la cuestió.

—Lo ocorregut ahir en las Cambras, diu «El Liberal», revela la intranquilitat que s' ha apoderat dels que han tingut més ó menos participació en la catástrofe.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS.

De Reus á Barcelona

5'04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y ercera.
8'56 m. exprés, primera y segona dimars, dijous y dissaptes, (per Vilanova).
12'11 t. mercancias, segona y tercera.
1'57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5'25 m.(per Vilafranca).
9'46 m. (per Vilanova).
1'58 t. per id.
7'39 t. exprés (dimars, dijous y dissaptes.

De Reus á Mora

9'33 m.—1'04 t.—3'10 t.—7'19 y 9'57 nit.

De Mora á Reus

4'21 m.—8'00 m.—12'05 t.—6'04 t.—7'36 n.

De Reus á Tarragona

8 30 m.—9'47 m—2 t.—7'04 t.

De Tarragona á Reus

7'30 m.—12'25 t.—4'30 t.—8'20 n.

De Reus á Lleyda

8'10 m.—5'23 t.

De Lleyda á Reus

5'50 m.—3'50 t.

De Reus á Vimbodí

1'28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9'53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9'30 m. y 11'30 n.

De Valencia á Taragona

11' m. y 6'30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8'30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8'30 m.
De id. directe	10'30 t.
De id. id.	1'30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda)	7'30 t.
De Madrid y Zaragoza	2'30 n.
De Lleyda y Huesca	7'30 n.

NOTA: Los correos pera Filipinas sortirán de Barcelona lo 7 y 21 de Novembre y 'l 5 y 19 de Desembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5'00 m.
Pera id. á las 2'00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
Pera id. id. id. (per idem) á las 2'00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7'00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8'00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4'00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9'00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucia y Extremadura, que 's deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donas sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLÉO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — ESCORIA PULVERULENTA THOMAS DE % FUERZA GARANTIZADA — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1|2 A 16 0|0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septembre de 1898

Linea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirá de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos Aires los magnifichs y ràpits vapors francesos

lo dia 11 de Septembre lo vapor "Espagne"
lo dia 21 de " " "France"

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirá de Barcelona lo dia 26 de Septembre pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires lo grandiós y acreditat vapor francés

BEARN

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.